HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וליפרקיה. לכוליה. ומשני כר"י דאמר לא אלים למתפס פדיונו בהיא ו) מנה גופא במס' מעשר שני (פ"ג מ"י) והיינו נמי מעשר שני דקאמר יגמו בקבורה: **אלא לעולם.** במעשר שני דעיר הנדחת טהור ואסקוה לגוה ודקאמר ליתמרי בתילה דהא קלטוהו מחיצות אחר שנכנס לחומת ירושלים: **דאמר רבא.** ז) בשחיטת חולין פ' בהמה המקשה (דף סח:): **מחיצות לאכול דאורייתא.** מן התורה מצוה לאכול לפנים מן החומה: **אבל מחיצות לקלוט.** שיהיו מחיצות קולטות בין לענין פדייה בין לכל ענין מדרבנן הוא וכי גזור רבנן דתיהני קליטת מחיצות למעשר דשוב אינו יכול לפדותו א) ולענין עיר הנדחת נמי אלא יהא בשריפה היכא דאיתנהו מחיצות: **דאיבי ואבדפס.** את שמס מן המקום ההוא וגו' וסמיך ליה לא תעשון כן לה' אלהיכם ובמזוזה הואיל וכתיב בה חזכרות אי אפשר לשרפה משום קרא דלא תעשון כן ואמן בענין שלנה וליכא דהאיע) שלא שמים הוא: **כלל נעשה ופרט אלא מעשה.** כגון והיתה תל עולם [דברים יג] כלל דאפילו גנות ופרדסים לא תעשה אלא תהיה תל עולם שהוא עשה לא תבנה עוד [שם] בנין בתים והוא לא תעשה אין דנין אותו בכלל ופרט לומר אין בכלל אלא מה שבפרט דלא תעשה פירוש הוא כלומר והיתה תל עולם לבנין קאמר אבל לגנות ופרדסים שרי אלא תרי מילי קאמר קרא דלא אמרינן פירושי קמפרש אלא מילי מילי קאמר והיתה תל עולם לגנות ופרדסים לא תבנה עוד כל בנינין שבעולם ואפילו לגנות ופרדסים לא תבנה עוד ודרשינן ליה לדבר שהיה בכלל וילא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא ולומר בנין בכלל היה ומה יצא להקיש לך מה בנין מיוחד שהוא ישוב בני אדם אף כל בנין כגון גנות ופרדסים פ) (לישנא אחרינא) ור' יוסי הגלילי סבר אין דנין כר' אבין ודרש הכי והיתה תל עולם מכל מילי שלא יעשה בה שום דבר ולא תבנה עוד דמשמע בנין בתים אשמועינן לאו בבנין בתים וגנות ופרדסים איסור עשה הוא דאיכא. כך שמעתי: ר"ע סבר דנין דלא כר' אבין: **דל"ע אים להו דר' אבין.** ואפילו ר"ע והא דקאמר דעיר הנדחת נעשית גנות ופרדסים לאו משום דבעלמא לית ליה דר' אבין דודאי מלתא קא מפרשי והיתה תל עולם בתמי בבנין בתים דלא תבנה עוד לא משמע ליה בכל בנינין דקסבר עוד לכמו שהיתה משמע כלומר לא תחזור ולא תבנה עוד משמע כגון שהיתה מתחלה לא תבנה עוד אבל נעשה גנות ופרדסים: **ומר סבר עוד לגמרי משמע.** כגון דאמר לעולם ועד ועוד לשון ועד הוא ו) שלא תבנה לעולם לשום דבר לא לבנין בתים ולא לגנות ופרדסים לא תבנה עוד: **מחוברין מוסרין.** דתקבון ושרפא אמרה רחמנא [דברים יג] מי שאינו מחוסר אלא קבילה ושריפה יצא זה שמחוסר תלישה וקבילה ושריפה: **וכל אשר בה.** אפילו אילנות מחוברין אשר בה נאסרין: ה"ג **וישבע יהושע לאמר ארור האיש וגו'.** וקרא קדרים ואזיל בבכורו יסדנה ובצעירו יציב דלתיה וכשיעמיד דלתיה ימות בנו הקטן: **לא יריחו על שם עיר אחרת.** שלא יבנה יריחו ויסד שמה על שם עיר אחרת ולא עיר אחרת על שם יריחו שאפי' בנה עיר אחרת וקראה יריחו אסור לבנותה שאפי' שם יריחו ימתה לעולם וכתיב בימיו בנה חיאל בית האלי את יריחו בימיו של אחאב ועל שעבר על האלה קרי ליה בית האלי: **אם יריחו.** ולא יריחו עצמו בנה אלא עיר אחרת על שם יריחו שקראה לה יריחו ולא אתפרש הא מנלן: **באבירם בכורו ידסד.** אבירם רשע כשמת אבירם הרשע לא היה לו לחיאל ללמוד שלא לבנות את יריחו: **אבירם ושגוב מאי עבוד.** דקרי להו רשעים: **איני יודע ששגוב לעיר.** מילתא באנפי נפשיה הוא ולמדרשא. ממשמע שנאמר באבירם בכורו איני יודע ששגוב לעירו אלא מה ת"ל שגוב לעירו שהיה קובר והולך מאבירם ועד שגוב שהוא לעיר מכלם: **אחאב שושביו.** אוהבו של מיאל היה אחאב: **בי טמיא.** וי"א בי טעמא בית האבל שמטעימים אותו בדברים לנחמו. וכבמה דוכתין כתיב בבראשית רבה טמיא בלא עיי"ן לשון אבל: **על כל אלם ואלם.** שורה וערוגה ומקום גבוה הוא: **ולא שביק מיטרא מיזל ומסגד.** שהיה הלכלוך הולך ונדל מרוב הגשמים הבאין לעולם שאין מניחין ליכך להשתחוות לעבודת כוכבים מתוך דרכים מלוכלכות בטיט: **מיד ויאמר אליהו חי ה' אם יהיה השנים האלה מטר וגו'.** האי קרא סמוך לקרא דחיאל בית האלי: **אקלידא דמטרא.** מפתח של מטר: **ליון דחזא.** הקב"ה דאיכא צערא בעלמא א"ל הקב"ה לאליהו לך צרפתה לגלגל הדבר שיחזיר לו מפתח של מטר כדקא מפרש ואזיל: **שלש מפתחות לא נמסרו ביד שליח.** על אוצרות) של הקב"ה יש מפתחות ומסרם ליד שלוחים הממונים אבל ג' מפתחות יש לו בידו שלא מיצה שליח עליהם מבראשית אלא בידו הם ולא רצה למסורי) שליח עליהם וקאמר הקב"ה לאליהו אותם ג' מפתחות עכבתי בידי מבראשית ולא מניתי שליח עליהם אלא אותך שעשיתי ממונה על אחת מהם ועתה תשאל מפתח שני יאמרו שנים ביד תלמיד ואחד ביד הרב: ב) **דטרקיה נגליה.** שסתם שער שלו ואבדיה למפתחיה כך עשה אליהו נעל לשערי מטר ולבסוף אבד המפתח של גשמים שלא נפתח השער של מטר על ידו: **דכתב לך הראה אל אחאב ואתנה מטר.** ולא כתיב ותן מטר: **אנא אליהו.** מבידי וגדולי: היה

ליפרקיה ו) דתנן א) הלקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה כר"י דאמר יקבר אי הכי מאי איריא עיר הנדחת אפילו דעלמא נמי אלא לעולם בטהור וכגון דנפול מחיצות וכדרבא ג) דאמר רבא ב) מחיצה לאכול דאורייתא ג) לקלוט דרבנן וכי גזור רבנן כי אתנהו למחיצה כי ליתנהו למחיצה לא: כתבי הקדש יגנזו: מתניתין דלא כר"א ד) דתניא ר"א אומר כל עיר שיש בה אפי' מזוזה אחת אינה נעשית עיר הנדחת שנא' [1] ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל והיכא דאיכא מזוזה לא אפשר דכתיב [2] לא תעשון כן לה' אלהיכם: ר"ש אומר אמר הקב"ה וכו': לימא בדר' אבין א"ר אילעא קמיפלגי ז) דא"ר אבין א"ר אילעא כל מקום שאתה מוצא כלל בעשה ופרט בלא תעשה אין דנין אותו בכלל ופרט דמר אית ליה דרבי אבין ומר לית ליה דרבי אבין לא דכ"ע אית להו דר' אבין והכא בהא קמיפלגי מר סבר עוד לגמרי משמע ומר סבר עוד לכמה שהיתה: אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ופרדסים: ת"ר ד) היו בה אילנות תלושין אסורין מחוברין מותרין של עיר אחרת בין תלושין בין מחוברין אסור מאי עיר אחרת אמר רב חסדא יריחו דכתיב [3] והיתה העיר ה) חרם לה' [4] וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו בבכורו יסדנה ובצעירו יציב דלתיה: [5] בנה חיאל בית האלי את יריחה באבירם בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה כדבר יי אשר דבר ביד יהושע בן נון: ו) לא יריחו על שם עיר אחרת ולא עיר אחרת על שם יריחו א"ל אליהו אין אמר ליה השתא לוטתא דמשה לא קא מקיימא דכתיב [6] וסרתם ועבדתם וגו' וכתיב וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים וגו' וההוא גברא אוקים ליה עבודת כוכבים ז) על כל תלם ותלם ולא שביק ליה מיטרא דמיזל מיסגד ליה לוטתא דיהושע תלמידיה מקיימא מיד [7] ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד ח) חי ה' אלהי ישראל אם ט) יהיה טל ומטר וגו' בעי רחמי והבו ליה אקלידא דמטרא וקם ואזל [8] ויהי דבר ה' אליו לאמר לך מזה ופנית לך קדמה ונסתרת בנחל כרית [9] והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבקר וגו' י) מהיכא אמר רב יהודה אמר רב מבי טבחי דאחאב [10] ויהי מקץ ימים ויבש הנחל כי לא היה גשם בארץ כיון דחזא דאיכא צערא בעלמא כתיב [11] ויהי דבר ה' אליו לאמר קום לך צרפתה וכתיב [12] ויהי אחר הדברים האלה חלה בן האשה בעלת הבית ויהי מקץ ימים לא אקלידא דתחיית המתים אמרי ליה כ) שלש מפתחות לא נמסרו לשליח של חיה ושל גשמים ושל תחיית המתים יאמרו שתים ביד תלמיד ואחת ביד הרב אייתי הא ושקיל האי דכתיב [13] לך הראה אל אחאב [ואתנה] מטר דרש ההוא גלילאה קמיה דרב חסדא משל דאליהו למה הדבר דומה לגברא דטרקיה לגליה ואבדיה למפתחיה דרש ר' יוסי בצפורי אבא אליהו

קפדן

מסורת הש"ס

א) פסחים לו: לח. מ"ש פ"ג מ"י [ב"מ נג: זבחים מט.], ב) ב"מ שם מכות כ. [עיין תוס' ב"מ נג: ד"ה לא פלוג]. ג) לעיל עח., ד) [מ"ק ג.], ה) [נ"ל מרש היא וכל אשר בה לה'], ו) [תוספ' פי"ד], ז) [תוספתא שם], ח) [בע"י ליתא], ט) [לעיל קב:], י) [אל אחאב], כ) [נ"ל יהיה השנים האלה טל וכו'], ל) חולין ה., מ) תענית ב., נ) [נ"ל משנה], ס) [בשחיטת חולין לא נמצא אמנם בב"מ נג: ד"ה והא אמר רבא כתב רש"י על נכון ויין במס' מכות], ע) [דהאי לאו רש"ש], פ) נ"ל לא, צ) [עי' רש"י שבת לג. ד"ה לא יטמא], ק) בע"י: כל האוצרות, ר) [למעות רש"ש], ש) [נ"ל אחר ד"ה דכתב],

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה אבל מחיצות וכו' ולענין עיר הנדחת נמי שלא יהא בשריפה. מלא בשריפה נמתק וי"ב בגניזה:

מוסף רש"י

הלקוח בכסף מעשר שני. בירושלים, כדכתיב ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך וגו' (פסחים לח.). **יפדה.** דאלימא למיתפס פדיונו (שם). **יקבר.** כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמא, משום דקלישא קדושתיה ולא אלים למיתפס פדיונה (שם). **מחיצה לאכול דאורייתא לקלוט דרבנן.** מחיצה שנאמרה בתורה לא הוזכרה אלא לאכול בתוכה, ושאמרו במשנה מחיצות קולטות אותם מלפדות עוד אם יצא, דרבנן היא (ב"מ נג:) דמשקלטוהו מחיצות שוב אינו נפדה (פסחים לו:). **אפילו מזוזה אחת.** וכל שכן אחד מן המומשין או ספר מכל הכתיבות שאזכרת השם כתובה שם, ולא קריינא ביה את כל שלנה וכרפא (לעיל עא.). **לא נמסרו לשליח.** כיון שלא נמסרו לשליח אחד ביחד (תענית ב.). **אתא אליהו ואליהו כו'.** שהלכו אליהו ואחאב לנחם את מיאל באבלו, אמר אחאב לאליהו אפשר שקללת המלמיד נתקיימה וקללת משה רבינו לא נתקיימה, שנאמר וקרתם כי והיה כל ישראל עובדים ע"ז ואין גשמים נעצרים, מיד ויאמר אליהו כו' (מ"א יז א).

הדרן עלך מסכת סנהדרין

עין משפט נר מצוה

נט א מיי' פ"ז מהל' מעשר שני הלכה ו ב:

ס ב מיי' שם פ"ב הל' ה סמג לאוין רסד:

סא ג מיי' שם הל' ט:

סב ד מיי' פ"ד מהל' ע"ז הלכה יג סמג עשין טו:

תורה אור השלם

1. וְאֵת כָּל שְׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל תּוֹךְ רְחֹבָהּ וְשָׂרַפְתָּ בָאֵשׁ אֶת הָעִיר וְאֶת כָּל שְׁלָלָהּ כָּלִיל לַיי אֱלֹהֶיךָ וְהָיְתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבָּנֶה עוֹד: דברים יג יז
2. לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַיי אֱלֹהֵיכֶם: דברים יב ד
3. וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ לַיי רַק רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת כִּי הֶחְבֵּאתָה אֶת הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ:
יהושע ו יז
4. וַיַּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יי אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב דַּלְתֶיהָ: יהושע ו כו
5. בִּימָיו בָּנָה חִיאֵל בֵּית הָאֵלִי אֶת יְרִיחוֹ בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְּדָהּ וּבִשְׂגוּב צְעִירוֹ הִצִּיב דַּלְתֶיהָ כִּדְבַר יי אֲשֶׁר דִּבַּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן:
מלכים א טז לד
6. הַשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:
דברים יא טז
7. וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי מִתֹּשְׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחְאָב חַי יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי:
מלכים א יז א
8. לֵךְ מִזֶּה וּפָנִיתָ לְךָ קֵדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: מלכים א יז ג
9. וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר בַּבֹּקֶר וְלֶחֶם וּבָשָׂר בָּעָרֶב וּמִן הַנַּחַל יִשְׁתֶּה: מלכים א יז ו
10. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּיבַשׁ הַנַּחַל כִּי לֹא הָיָה גֶשֶׁם בָּאָרֶץ: מלכים א יז ז
11. קוּם לֵךְ צָרְפַתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וְיָשַׁבְתָּ שָׁם הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָ:
מלכים א יז ט
12. וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶן הָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבָּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נְשָׁמָה:
מלכים א יז יז
13. וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר יי הָיָה אֶל אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֵה אֶל אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:
מלכים א יח א